

IMPAKTIRANI STALNI OČNJACI KOD DECE IZ KNJAŽEVCA

616.314.4-007

*Slavica Jankulovski¹, Gordana Flipović²,
Miljana Mađar³, Danijela Milisavljević⁴*

¹Zdravstveni centar Knjaževac, ²Medicinski fakultet Niš

³Dom zdravlja Niš, ⁴Privatna praksa, Niš

Izvod: Cilj rada je bio da se odredi učestalost impaktiranih stalnih očajaka, njihova lokalizacija i broj kod dece iz Knjaževca i okoline.

Materijal i metod. Ispitano je ukupno 1470 ortopantomografskih snimaka pacijenata oba pola, uzrasta 13-18 godina iz Knjaževca i okoline (684 dečaka i 786 devojčica). Rezultati ispitivanja pokazuju da je impaktirane stalne očajake imalo 114 (7,75%) ispitanika i to 55 dečaka (8,04%) i 59 devojčica (7,51%). Impaktirani stalni očajaci su prisutni u daleko većem procentu u gornjoj (77,2%) nego u donjoj vilici (10,53%). U obe vilice istovremeno prisustvo impaktiranih stalnih očajaka je zabeleženo u 12,28%. Broj impaktiranih stalnih očajaka kod naših ispitanika kretao se od 1-4. Najveći broj dece (58) imalo je po jedan impaktirani stalni očajak. Kod 46 deteta su bila impaktirana po dva stalna očajaka, kod dva deteta po tri, a kod 8 deteta po četiri impaktirana stalna očajaka. Prema lokalizaciji najčešće je prisutan jedan impaktirani stalni očajak u gornjoj vilici (57,96%).

Ključne reči: impakcija, očajaci

Uvod

Termin impaktiran zub (lat. dens impactus) označava zub koji nije nikao, zato što mu je put nicanja ometen ili blokiran nekom mehaničkom preprekom, a to može biti drugi zub ili kost.

To je zub kome je prošlo prosečno vreme izrastanja, a klinički i radiografski ne pokazuje znake izostajanja.

Impaktirani stalni očajaci mogu biti uzročnici ne samo lokalnih promena u zubnim nizovima, nego i složenijih okluzalnih poremećaja.

Pacijenti često nisu ni svesni postojanja neizniklog zuba, jer ovi zubi u velikom broju slučajeva, ne prčinjavaju nikakve smetnje.

Kada je prošlo vreme izrastanja stalnih očajaka, i kada uz pomoć rendgen snimka konstatujemo da zub ima nepravilan položaj, problem se rešava u saradnji ortodonta i oralnog hirurga.

Impaktirani očajaci često zauzimaju različite položaje.

Dešavaju se slučajevi gde je zub okrenut za 180° tako da mu se na mestu krune nalazi koren. Oni mogu svojom krunicom biti nagnuti prema nepcu, što je češće, ili prema prednjim zubima.

Izrastanje je sprečeno kada krunica očnjaka na svom putu naiđe na koren bočnog ili u još težim slučajevima centralnog sekutića.

Faktori koji dovode do impakcije zuba, mogu se podeliti na:

1. opšte faktore
2. lokalne faktore

1. Opšti faktori

a) endokrine disfunkcije:

hipotireoizam- javlja se nenormalna resorpcija korenova pojedinih mlečnih zuba, zakasnelo nicanje stalnih zuba, kod smanjenog lučenja hormona rasta, u periodu pre puberteta, smena mlečnih i nicanje stalnih zuba kasni.

b) urođeni sindromi:

dysostosis cleidocranialis - karakteristična je multipna perzistencija mlečnih zuba i impakcija mnogih stalnih zuba-sekutića, očnjaka i premolara uz pojavu većeg broja prekobrojnih zuba, cherubena-fibrozna displazija, kod koje usled multipnih cističnih tvorevina koje zahvataju obe vilice, dolazi do poremećenog položaja zametaka stalnih zuba- mnogi niču nepravilno, a neki ostaju impaktirani.

2. Lokalni faktori

a) nedostatak prostora u zubnom nizu, koji se često javlja kao posledica prerano izvađenih mlečnih zuba, teskoba zuba tj. nedovoljna širina vilice, koja nije u stanju da prihvati sve zube u pravilnom položaju;

b) nepravilan položaj zubnih zametaka - nepravilno postavljeni zameci nekih zuba nemaju tendenciju blagovremenog nicanja;

c) pravac nicanja zuba- bilo da je pogrešan pravac nicanja pojedinih zuba prouzrokovan nepravilnim položajem njihovih zametaka, ili da se on tokom samog nicanja izmeni, iako je položaj zametka bio normalan;

d) ankiloza zuba, dilaceracija zuba, prisustvo prekobrojnih zuba, prisustvo već impaktiranih zuba;

e) neki patološki procesi npr. tumori, ciste, odontomi, urođeni rascepi- sve su to stanja koja mogu da dovedu do pojave impakcije zuba.

Frekvencija impaktiranih stalnih očnjaka kreće se od 2-3% (Parkin i sar. 2008g); 3,33% (Hameedulah i sar. 2009g); 4,22% (Amin i sar. 2001g); 5,1% (Celikoglu i sar. 2010g). Frekvencija impaktiranih maksilarnih očnjaka je 1-2% (Richardson i sar. 2000g); 3% (Sridharank i sar. 2010g) Frekvencija impaktiranih stalnih mandibularnih očnjaka je 0,22% (Grover i sar. 1985g); 0,1% (Rohrer); 1,29% (Muhammet i sar. 2007g).

Za postavljanje dijagnoze impaktiranih stalnih očnjaka pored anamneze i kliničkog pregleda neophodno je uraditi i ortopantomografski snimak.

Cilj istraživanja

Cilj ovog rad je bio utvrditi učestalost impaktiranih stalnih očnjaka kod dece iz Knjaževca; učestalost impaktiranih stalnih očnjaka po polu; lokalizaciju impaktiranih stalnih očnjaka u vilicama; broj impaktiranih stalnih očnjaka.

Materijal i metod

Analizirano je ukupno 1470 ortopantomografskih snimaka pacijenta oba pola, uzrasta od 13-18 godina iz Knjaževca i okoline, od toga 684 dečaka i 786 devojčica. Ortopantomografski snimci su napravljeni u Domu zdravlja Zaječar. Snimci su rađeni na filmovima Agfa Dentus, dimenzija 12,7 x 30,5cm. Anliza snimaka i utvrđivanje impaktiranih stalnih ocnjaka rađeni su u z.c. Knjaževac na odeljenju za Ortopediju vilica.

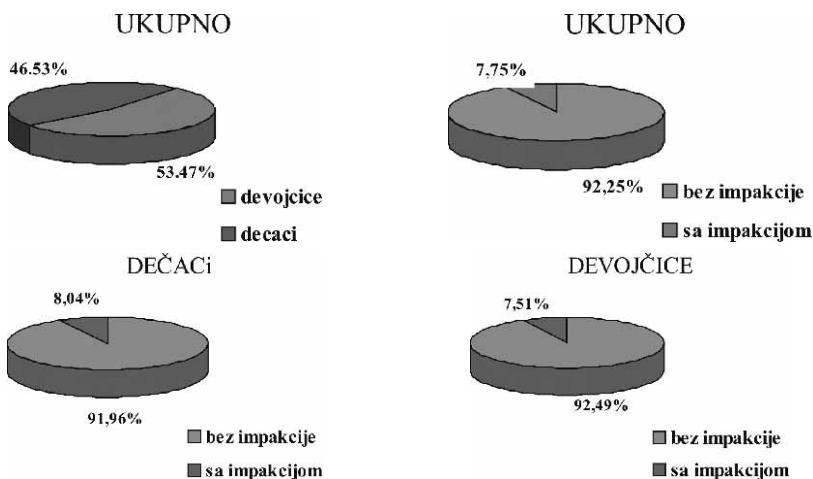
Rezultati istrazivanja

Od 1470 ispitanika oba pola, uzrasta od 13-18 godina, prisustvo impaktiranih stalnih očnjaka zabeleženo je kod 114 ispitanika (7,75%).

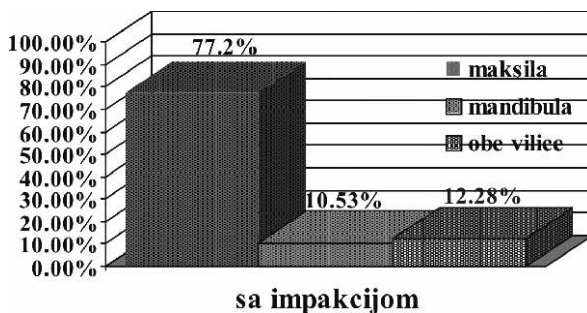
Od 684 dečaka njih 55 (8,04%) je bilo sa impakcijom jednog ili više stalnih očnjaka. Od 786 devojčica njih 59 (7,51%) je bilo sa impakcijom jednog ili više stalnih očnjaka (Grafikon 1).

Kada govorimo o lokalizaciji impakcije u vilicama, od ukupnog broja ispitanika sa impakcijom stalnih očnjaka u gornjoj vilici, bilo je njih 88 (77,2%). Impaktirani stalni očnjaci u donjoj vilici, nađeni su kod 12 ispitanika (10,53). Impaktirani stalni očnjaci u obe vilice istovremeno nađeni su kod 14 ispitanika (12,28%) (Grafikon 2).

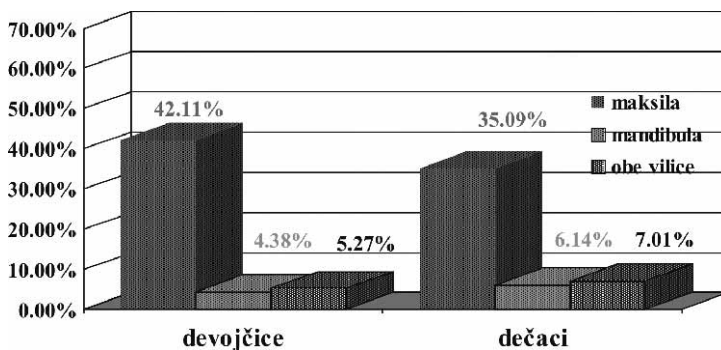
Prisustvo impaktiranih stalnih očnjaka u gornjoj vilici je zabeleženo kod 40 dečaka (35,09%), i kod 48 devojčica (42,11%). I kod dečaka i kod devojčica je impakcija stalnih donjih očnjaka prisutna u manjem procentu; kod 7 dečaka (6,14%) i kod 5 devojčica (4,38%). U obe vilice istovremeno, impaktirani stalni očnjaci su prisutni kod 8 dečaka (7,01%) i kod 6 devojčica (5,27%) (Grafikon 3).

Grafikon 1. Frekvencija impakcije stalnih očnjaka
Graphic 1. Frequency of impacted permanent canines

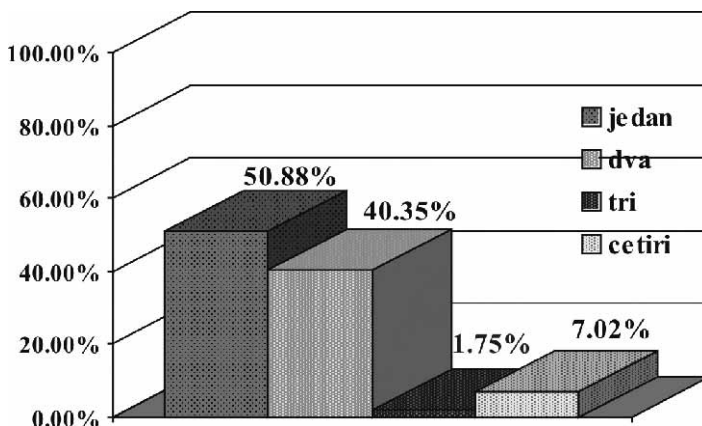
Grafikon 2. Frekvencija impakcije po lokalizaciji u vilicama
Graphic 2. Frequency of impacted permanentt canines according to localisation

Grafikon 3. Frekvencija impakcije po lokalizaciji u vilicama i polu
Graphic 3. Frequency of impacted permanent canines according to localisation and sex

Broj impaktiranih stalnih očnjaka kod naših ispitanika kretao se od 1 do 4. Najveći broj dece, njih 58 (50,88%) imalo je po jedan impaktiran stalni očnjak. Impaktirana dva stalna očnjaka imalo je 46 deteta (40,35%). Kod 2 deteta su nađena po tri stalna impaktirana očnjaka (1,75%).

Po četiri stalna impaktirana očnjaka imalo je 8 deteta (7,02%) (Grafikon 4).

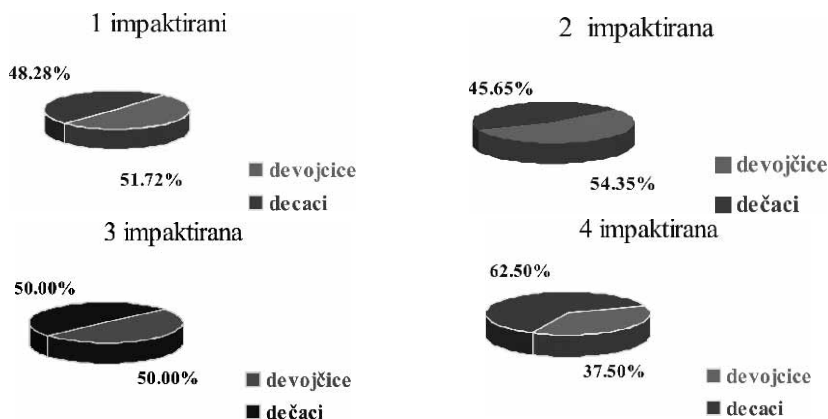

Grafikon 4. Frekvencija impakcije stalnih očnjaka po broju zuba

Graphic 4. Frequency of impacted permanent canines according to number of teeth

Analizom frekvencije impakcije stalnih očnjaka po broju zuba i polu, došli smo do sledećih rezultata:

Po jedan impaktirani stalni očnjak nađen je kod 30 devojčica (51,72%), i kod 28 dečaka (48,28%).

Grafikon 5. Frekvencija impakcije stalnih očnjaka po broju i polu

Graphic 5. Frequency of impacted permanent canines according to number of teeth and sex

Pojava dva impaktirana stalna očnjaka je nađena kod 25 devojčice (54,35%), i kod 21 dečaka (45,65%).

Po tri impaktirana stalna očnjaka nađena su kod jedne devojčice i jednog dečaka.

Pojava četiri impaktirana stalna očnjaka nađena je kod 5 dečaka (54,35%), i kod 3 devojčice (45,65%) (Grafikon 5).

Diskusija

Nalazi dobijeni našim ispitivanjem ukazuju na čestu pojavu impaktiranih stalnih očnjaka. Rezultati našeg ispitivanja pokazuju veću učestalost impakcije stalnih očnjaka (7,75%) u odnosu na rezultate koje su objavili Parkin (2-3%), Hammedulah (4,225), Amin (4,22%), Celikoglu (5,1%).

Dobijeni rezultati impakcije stalnih maksilarnih (77,2%) i mandibularnih (10,53) očnjaka u našem ispitivanju razlikuju se od rezultata drugih autora Richardson (12%), Sridharan (3%), Grover (0,22%), Rohrer (1,29%), Muhammet (1,25%). Razlika u procentima može se objasniti činjenicom da su njihovi podaci dati u odnosu na celu populaciju, a naši podaci se odnose na ispitivanu grupu sa impakcijom stalnih očnjaka.

Zaključak

Analizom dobijenih rezultata iz našeg ispitivanja, mogu se izvesti sledeći zaključci:

- 7,75% naših ispitanika ima impakciju jednog ili više stalnih očnjaka;
- impaktiran stalni očnjak je češći kod dečaka, nego kod devojčica;
- impakcija stalnih očnjaka je češća u gornjoj vilici nego u donjoj vilici;
- broj impaktiranih stalnih očnjaka kod naših ispitanika, kretao se od 1 do 4;
- najveći broj dece je imalo po jedan impaktiran stalni očnjak;
- pojava jednog i dva impaktirana stalna očnjaka je češća kod devojčica nego kod dečaka;
- impakcija četiri stalna očnjaka je češća kod dečaka, nego kod devojčica, dok je impakcija tri stalna očnjaka podjednako zastupljena i kod dečaka i kod devojčica.

Literatura

- Parkin N., Benson PE., Thind R., Shah A. Open versus closed surgical exposure of canine teeth that are displaced in the roof of the mouth. Cochrane Library 2008;
- Hameedullah J., Anwar A., Maureen S. Frequency of impacted canines in ortodontic patients presenting to Armed Forces institute of dentistry. Pakistan Armed Forces Medical J. 2010;
- Amin AMM., Grgurević J. Analysis of the treatment of Impacted Canines During a Twenty-Year period. Acta Stomatol. Croat. 2001;35(4):487-490;
- Celikoglu M., Kamak H., Oktay H. Investigation of Transmigrated and impacted Maxillary and Mandibular Canine Teeth in an Ortodontic Patient Population. J Oral Maxillofac Surg. 2010;68(5):1001-1006;
- Richardson G., Russel AK. A Review of Impacted Permanent Maxillary Cuspids-Diagnosis and Prevention. J Can Dent. Assoc. 2000;66:497-501;
- Sridharan K., Srinivasa H., Sandeer M., Shalesh S. Prevalence of impacted Maxillary Canines. J Dent Sci & Research. 2010;1(2):109-117;

Grover PS, Lorton L. The incidence of unerupted permanent teeth and related clinical cases. Oral Surg Oral Med Oral Pathol 1985; 59:420-425.

Rohrer A. Displaced and impacted canines. Int J Orthod Oral Surg 1929; 15:1003

Yovur MS., Buyukkurt MC. Impacted mandibular Canines. J Contemp Dent Pract. 2007;8(7):

IMPACTEED OF PERMANENT CANINES OF CHILDREN OF KNJAZEVCAC

Summary

Purpose of this study was to define frequency impacted teeth of permanent teeth, localisation in jaws and number of impacted teeth. There were analysed 1470 patients both sexes ages 13-18, from Knjaževac. 114 patients have impacted one or more teeth (7,75%). 88 persons (77,2 %) have impacted canines in upper jaw and 12 persons (10,53 %) have impacted teeth in lower jaw. 14 persons have impacted canines in both jaws. Number of impacted canines was 1 to 4. The prevailing number of children have lack of one tooth. The most often localisation was area in upper jaw (57,96%).

Key words: impactio, caninus